

ZA PROFESORKOU RŮŽENOU DOSTÁLOVOU

18. srpna 2014 zemřela po delší nemoci ve věku 90. let prof. PhDr. Růžena Dostálová, CSc., přední česká grecistka, která ke konci svého života působila pět let také v Centru biblických studií AVČR a UK v Praze. Velkou část svého života pracovala v Kabinetu pro klasická studia AVČR (dříve Kabinet pro studia řecká, římská a latinská ČSAV), ale průkopnický se zapsala do dějin Masarykovy univerzity v Brně a Univerzity Karlovy tím, že na nich založila katedry novořeckého jazyka. V Centru biblických studií byla zodpovědná za přípravu hesel dokončeného, ale dosud nevydaného Encyklopedického biblického slovníku, které se týkají řeckých dějin a řeckého náboženství. Nad rámec svých povinností učila nás, své spolupracovníky, novořecky.

Narodila se v Bratislavě a od dětství mluvila kromě rodné češtiny německy, slovensky a francouzsky. Četla a rozuměla také maďarsky, rychle se naučila anglicky a na gymnáziu v Praze, kam se s rodiči přestěhovala v roce 1935, si zvolila ruštinu, z níž maturovala ve válce za německé okupace (!). Byla filoložkou zaujatou pro svůj obor a až do konce využívala při výkladech z etymologie a morfologie to, co znala ze sanskrtu. Na základě latiny pro ni nebylo těžké naučit se italsky a italsky publikovat. Byla radost s ní diskutovat a často jsme se při novořecké konverzaci do některého problému zabrali tak, že jsme přešli do češtiny, abychom se vzápětí ukáznili, ale současně omezili své vyjadřovací schopnosti tím, že jsme se vrátili do novořečtiny.

Její dílo je rozsáhlé a známé i za hranicemi naší vlasti. Celý život sledovala téma řeckého románu (od 2. stol. př. n. l. k pozdnímu starověku) a její studii k tomuto tématu otištěnou v Listech filologických roku 1953 cituje ve sěžejním díle k řeckému románu *The Ancient Romance* (1967) B. E. Perry. Řeckému románu věnovala i svou italskou monografii *Il Romano Greco e i papiri* (1991). Až do posledních dní se věnovala překladům z novořečtiny

(Kazantzakis, Seferis, Kavafis – poslední dva výběry z díla připravila spolu s dr. V. Hladkým; výbor z Ritzosovy poezie již nedokončila), ale starou literaturu neopustila. Její podnětná monografie o Nonnovi z Panopole – řeckém filozofovi a básníkovi, který se stal křesťanem (5. stol. po n. l.), vyšla nedlouho před její smrtí. Mezi těmito počátečními a závěrečnými díly se rozprostírá celá její široká vědecká a pedagogická činnost (Učebnice novověčtiny, Úvod do papyrologie – spolu s dalšími kolegy) vrcholící Dějinami byzantské kultury, dostupnými již ve dvou vydáních.

Ve vědeckém světě se prosadila, i když musela překonávat různá protivenství plynoucí z toho, že, podobně jako několik dalších kolegů, odmítla stát se členkou KSC. Její odvaha se odráží i v tom, že jejím celoživotním koníčkem bylo horolezectví. Její dílo bylo oceněno řeckým Řádem Fénixe a medailí Učené společnosti ČR. Růžena Dostálová není mezi námi. Nezmizela však v temnotách nicoty, ale její život došel cíle, který je za naším horizontem.

Petr Pokorný